

УДК 2

NEW AGE JAKO WSPÓŁCZESNE ZAGROŻENIA DUCHOWE

Folaron Małgorzata,

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Warszawa, Polska)

*Nowe ruchy religijne są zagrożeniem dla człowieka, jego wiary, nadziei i miłości.
Dla teologii wynika z tego konieczność odpowiedzi na te zagrożenia.*

W wielorakiej tradycji Kościoła często spotykał się z wyzwaniami współczesnej nauki, kultury, prądów myślowych. Pojawiające się schizmy, herezje zmuszały do ścisłego ujmowania prawd doktrynalnych, proklamowania sformułowań dogmatycznych, chroniących wiarę chrześcijańską przed kolejnymi błędami. Obecnie jednym z poważnych wyzwań są nowe ruchy religijne. Chodzi o poważne dokonanie refleksji nad prawdami wiary i moralności. Jest to obowiązek całego Kościoła, o którym przypomina Sobór Watykański II. „Sprawą całego Ludu Bożego, zwłaszcza duszpasterzy i teologów, jest wsłuchiwać się z pomocą Ducha św. w różne głosy współczesności i tłumaczyć oraz osadzać w świetle Słowa Bożego, aby prawda objawiona mogła być ciągle coraz głębiej odczuwana, lepiej rozumiana i stosownie przedstawiana” [1].

Cała doktryna New Age, a szczególnie obraz Boga i Chrystusa wymusza niejako przejście ponad tradycyjne ujmowanie lub tradycyjną interpretację. Może jednak pojawić się zagrożenie przez niewłaściwe rozumienie nowej reinterpretacji dogmatu. Ułatwia to sektom wejście ze swoim nauczaniem. Nie zwalnia to jednak od podejmowania tych zadań. Wielu chrześcijan wstępuje w różne kręgi, ruchy ponieważ fascynuje ich sposób nauczania i podawania „prawd”. Powinniśmy krytycznie spojrzeć na dany ruch, wystrzegając się opinii, że wszystko należy odrzucić a jego członków i przedstawicieli uznać za opętanych. Na płaszczyźnie doktrynalnej New Age stawia z całą pewnością Kościołowi wyzwania dotyczące Trójcy Świętej, a szczególnie obrazu Boga Stworzyciela. Uważa Boga za nieokreśloną energię, czy też świadomość kosmiczną, w której każdy ma swój udział, posiadając Jego świadomość. Prawd zawartych w orzeczeniach dogmatycznych Kościoła, które zawierają w sobie określoną prawdę, nie można zamknąć w granicach czasu. Przekazując te prawdy, trzeba nie tylko ukazywać ściśle chrześcijański obraz Boga, ale również odwoływać się do doświadczenia Boga. Gdy zaniedba się mistykę, tworzy się negatywny obraz katolicyzmu, jako instytucji prawniczej, przyziemnej i nudnej. Całe bogactwo chrześcijańskiej duchowości zepchnięte jest na bok, co umiejętnie wykorzystują różne ruchy. Istnieje bowiem przekonanie, że pogoń za religijnym przeżyciem, może stanowić zagrożenie dla zdrowego życia religijnego. Mimo tych uprzedzeń, teologia nie tylko ma uczyć o Bogu, ale prowadzić również do mówienia do Niego. Kościół zwywany jest do właściwego przekazywania prawd doktrynalnych związanych z osobą Jezusa, Jego życiem i działaniem. Ale to nie wystarczy. Przecież sekty uznają również Jezusa, ale jako jednego z wielu nauczycieli, jako filantropa, rewolucjonistę, najdoskonalszego człowieka, guru, wtajemniczonego. New Age stawia pytanie o sposób w jaki człowiek zostaje zbawiony, w jaki sposób zostaje usprawiedliwiony? Uważa bowiem, że dla współczesnej nauki, życie wieczne jest czymś niepewnym i dlatego w dużej mierze nie włącza go ona do swoich refleksji.

Choć z drugiej strony nie może pominąć pytania, w jaki sposób uporać się ze śmiercią. Stąd ruch ten wychodzi z reinkarnacją. Współczesna teologia zbyt mało uwagi poświęca rzeczywistości, jaką jest piekło, odrzucane przez sekty na rzecz unicestwienia lub reinkarnacji. Przed teologią stoi zadanie pogłębienia nauki o piekło i oczyszczenia jej z dewocyjnych wyobrażeń. Należy podkreślić wolę Boga, który pragnie zbawienia wszystkich, jednocześnie szanując wolność każdego stworzenia. Darząc człowieka wolnością szanuje jego dobrowolny wybór potępienia, mimo że tego nie chce. Nie tylko sekty, ale także wielu chrześcijan, m. in. katolików

odrzuca naukę o czystości. Trzeba ukazać rzeczywistość czystości jako oczyszczającą miłość. Stąd teologia katolicka powinna na nowo wydobyć i wyłożyć te prawdy wiary, których poszukuje wielu ludzi w sektach. Powinna bardziej wychodzić ku współczesnemu człowiekowi i dawać mu odpowiedzi na pytanie o sens życia. Sekty bowiem jak się wydaje, pozwalają mu na szybsze odnalezienie i doświadczenie sensu własnej egzystencji. Jako istota cielesna człowiek podąża szybko za tym, co przynosi natychmiastową przyjemność, zadowolenie, rozkosz i emocje, odrzucając jakiegokolwiek cierpliwe oczekiwanie. To sprzyja rozwojowi atrakcyjnej eschatologii sekt. Obiecują szybkie spełnienie wizji szczęśliwej przyszłości i doświadczenie sensu. Toteż katolicka teologia nie może obojętnie przechodzić obok człowieka pytającego o sens życia. Moralność proponowana przez New Age cechuje relatywnym przyciągający coraz szersze kręgi chrześcijańskie. Pozwala im bowiem m. in. na opowiedzenie się i praktykowanie aborcji, na opowiedzenie się za niesprawiedliwością. Prowadzi do manipulacji psychicznych, do utraty właściwej orientacji moralnej, do zagubienia idei uniwersalnej prawdy o dobru, która jest dostępna ludzkiemu intelektowi.

Kościół nie może zajmować stanowiska obojętnego wobec relatywizmu moralnego głoszonego przez sekty, ruchy. Jego zadaniem jest ukazywanie obiektywnych zasad postępowania moralnego i podawanie ich racji w sposób zrozumiały i przekonujący. Aby to mogło się stać, Kościół powinien w sposób bardziej konsekwentny niż dotąd, ukazywać Chrystusa jako fundament życia i działania, który swą Osobą i nauczaniem wskazuje jakie działania należy podejmować dla osiągnięcia życia wewnętrznego. On też wskazuje nie tylko na dobro, ale i na grzech, jako na barierę stawianą człowiekowi w osiągnięciu dobra. Konieczną rzeczą jest obecnie przypomnienie za Soborem Watykańskim II, że „sumienie jest najtajniejszym ośrodkiem i sanktuarium człowieka, gdzie przebywa on sam na sam z Bogiem. Przez wierność sumienia człowiek łączy się z innymi ludźmi w poszukiwaniu prawdy i w rozwiązywaniu prawdziwie problemów moralnych, które to narzucają się tak w życiu jednostek, jak i we współżyciu społecznym” [2]. Bez wątpienia istnieje potrzeba podawania ze strony Kościoła prawdy, że sumienie prawe chroni człowieka i społeczności przed samowolą i pozwala na dostosowanie się do obiektywnych norm moralności. Konieczny jest apel o kierowanie sumieniem a nie zagłuszanie go, głoszenie słowem, a przede wszystkim danym świadectwem, zwłaszcza sprawiedliwości i miłości. Paweł VI podkreśla wyraźnie, że sprawiedliwość społeczna, która rodzi się z wizji wiary opierającej się na Ewangelii jest jedną z najważniejszych treści nauczania Kościelnego. Posiada ona właściwe sobie miejsce w moralnym nauczaniu Kościoła dla świata współczesnego i dla sympatyków New Age. Dzieje się tak dlatego, że miłość nie może się jawić inaczej jak poprzez formację pokoju i sprawiedliwości. Każdy wysiłek dla realizacji sprawiedliwości w społeczeństwie ludzkim uczestniczy w pewnym wyzwoleniu Chrystusa, który udoskonala i przekracza zarazem pracę ludzką, jej cele i aspiracje. Głoszenie Ewangelii, a z drugiej strony życie w niesprawiedliwości jest zarówno skandalem, jak i sprzecznością [3]. Toteż wiele sekt, ma swe usprawiedliwienie w takiej właśnie sytuacji. Właśnie dlatego ludzie odchodzą do sekt. Skandal prowadzący ku sektom, a szczególnie ku New Age rodzi się nie tylko z samego grzechu niesprawiedliwości, ale przede wszystkim z jego odrzucenia. Wtedy bowiem niesprawiedliwość zostaje zinstytucjonalizowana przepajając sobą nawet prawa i normy współżycia. Tu wpisuje się jej grzeszność. Niesprawiedliwość niszczy autentyczny obraz Boga jako Pana

i Ojca wszystkich. A ponieważ współczesny człowiek, zwłaszcza młody, szuka prawdziwego Boga, zwraca się ku tym, którzy jak mu się wydaje, ukazują Go jako sprawiedliwego dla wszystkich, miłującego wszystkich. Swoje serce lokują w New Age. Wezwaniem kierowanym przez sekty do Kościoła jest konieczność oparcia swego życia na nocie wiary, nadziei i miłości. Nie zawsze są one jednak właściwie rozumiane. Zakorzeniający się w społecznościach New Age domaga się od Kościoła nauczania właściwego rozumienia wiary, która oznacza nie tylko przyjęcie prawdy Objawionej przez Boga, ale także zajęcia wobec niej określonej postawy [4]. Nie chodzi o odpowiedź czysto teoretyczną, ale o egzystencjalną. Gdy takiego rozumienia wiary brak, o co trzeba winić nie tyle wierzących, ale przede wszystkim nauczających, powstaje pustka, w którą wkraczają nowe ruchy religijne, dynamicznie przyciągając do siebie. Ponieważ przedmiot wiary przekazywany przez ruchy i sekty jest niejasny i właściwie do niczego niezobowiązujący, Kościół nie może pomijać w swoim nauczaniu odpowiedzi na pytanie, w jakie prawdy wiary chrześcijańskiej obowiązany jest każdy wierzyć, a co stanowi jedynie wymysł założycieli ruchu czy innych sekt [5]. Nie powinno zabraknąć ostrzeżeń przed różnymi doświadczeniami mistycznymi, przed okultyzmem, wróżbiarstwem, przed jasnowidzami, czarami. Wpisuje się to w obowiązek ochrony przed niebezpieczeństwami [6].

W życiu codziennym człowieka wierzącego istotną rolę odgrywa miłość. Ona czyni człowieka sposobnym i gotowym do czynności heroicznych uzdalniających do realizacji dobra i do walki ze złem. Jej działanie płynie ze ścisłego zjednoczenia z Chrystusem. Znaczenie miłości w życiu chrześcijańskim jest niezastąpione. Ona ma być dynamiczną jednością skierowaną ku doskonałości moralnej [7]. Ona uwalnia od egoizmu, skłania do działania bezinteresownego. Jej praktyka polega na przyciąganiu a nie na odpychaniu. Właściwe jej rozumienie, pociąga za sobą praktykę, która pozwala na stawianie bariery rozprzestrzeniania się sektom, zarzucającym m. in. chrześcijanom odejście od praktyki miłości.

Literatura

1. Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele, Konstytucje, Dekrety, Deklaracje, Poznań 1967, p. 92.
2. Tamże, p. 26.
3. Zob. Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 1994.
4. Zob. Jan Paweł II, Encyklika Fides et Ratio, O relacjach między wiarą i rozumem, Watykan 1998, p. 36.
5. Zob. Ferdek B., Sekty i nowe ruchy religijne, Wrocław 1998.
6. Zob. Kowalski J., Wyzwania stawiane chrześcijaństwu przez New Age, w: Złudzenia nowej ery, red. I. Dec, Oleśnica 1993, s. 129-147.
7. Zob. Olejnik S., Teologia moralna życia osobistego, Włocławek 1999.